

Openbare samenvatting Q3 2017

Aantallen en distributie van (eerste) asielaanvragen in Nederland en de EU+

In Nederland is het aantal eerste asielaanvragen licht gestegen in het derde kwartaal in vergelijking met het tweede kwartaal van 2017, afgerond ongeveer +17%.

In de gehele EU+ (Europese Unie, Noorwegen en Zwitserland) zijn in juni en juli 2017 iets meer asielaanvragen ingediend vergeleken met april en mei 2017, afgerond ongeveer +3.400 aanvragen (+3,1%). Italië, Griekenland en Zweden registreerden de grootste toename van het aantal asielaanvragen in de periode van juni en juli 2017 ten opzichte van de periode april en mei 2017. Ook de aantallen asielaanvragen in Zwitserland, Nederland en Duitsland namen toe in juni en juli 2017 ten opzichte van april en mei 2017.

In het derde kwartaal van 2017 heeft voor het eerst sinds oktober 2016 een lichte stijging plaatsgevonden van het aantal eerste asielaanvragen in Nederland van personen afkomstig uit landen geplaatst op de lijst veilige landen van herkomst. Twee van de tien grootste groepen asielaanvragers zijn in het derde kwartaal van 2017 afkomstig uit zogenoemde veilige landen van herkomst: Marokkanen en Algerijnen - zoals ook in het vorige kwartaal. De aantallen asielaanvragen van Marokkanen en Algerijnen zijn in het derde kwartaal in vergelijking tot het tweede kwartaal van 2017 licht gestegen.

Van personen die niet afkomstig zijn uit landen geplaatst op de lijst veilige landen van herkomst zijn de grootste groepen eerste asielaanvragers in Nederland in het derde kwartaal van 2017 Syriërs, Eritreeërs en Iraniërs.

Het aandeel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) in de asielprocedure in het derde kwartaal van 2017 is licht toegenomen in vergelijking met de drie maanden daarvoor (ongeveer 9% versus ongeveer 8% van het totaal aantal eerste asielaanvragen). Deze toename wordt met name veroorzaakt door een stijging van het aantal asielaanvragen van Eritrese AMV's. Het aantal aanvragen van Eritrese AMV's is in het derde kwartaal van 2017 bijna verdubbeld ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017. Ook het totaal aantal eerste asielaanvragen van Syrische, Sudanese en Marokkaanse AMV's is toegenomen in het derde kwartaal van 2017 ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017. De absolute aantallen zijn echter zeer laag.

In het vierde kwartaal van 2017 zal het aantal eerste asielaanvragen in Nederland waarschijnlijk toenemen ten opzichte van het derde kwartaal van 2017. Ook in voorgaande jaren zijn in de tweede helft van het jaar meer asielaanvragen geregistreerd, vooral omdat in de zomermaanden meer migranten irregulier over zee naar de EU+ reizen. Hoewel in het derde kwartaal de geregistreeerde irreguliere aankomsten in Italië zijn gedaald, zijn de aankomsten in Griekenland en Spanje toegenomen. Daarnaast wordt opnieuw verwacht dat door migratie binnen Europa, asielaanvragen ingediend worden in Nederland in het vierde kwartaal van 2017.

Herkomst, opvang- en transitlanden

Het aantal ontheemden is in het afgelopen kwartaal opnieuw toegenomen in Afghanistan. Het aantal Syrische en Iraakse vluchtelingen naar omliggende landen is eveneens wederom toegenomen. Tegelijkertijd nam het aantal migranten dat terugkeert naar Syrië en Afghanistan opnieuw toe. Het is de verwachting dat ook de komende drie maanden een stijgend aantal ontheemden uit Syrië, Irak en Afghanistan terug zal keren en ook dat opnieuw een toenemend aantal personen door aanhoudende gewapende conflicten in deze landen ontheemd zal raken en/of naar het buitenland zal vluchten.

Routes

In Italië is het aantal geregistreeerde irreguliere aankomsten sterk gedaald in het derde kwartaal van 2017 ten opzichte van het tweede kwartaal. Voor het eerst in drie jaar zijn deze aantallen in het derde kwartaal lager dan in het voorgaande kwartaal. Daarbij zijn de absolute aantallen nog

wel het hoogst van alle routes. De meest voorkomende herkomstlanden van migranten op deze route zijn Nigeria, Tunesië, Sudan, Guinee, Mali, Ivoorkust en Eritrea.

In Griekenland is het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten opnieuw gestegen in het derde kwartaal van 2017 ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017. De meest voorkomende herkomstlanden op deze route zijn opnieuw Syrië, Irak en Afghanistan.

In Spanje is het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten in het derde kwartaal opnieuw gestegen ten opzichte van het tweede kwartaal. De meest voorkomende herkomstlanden van migranten op deze route zijn opnieuw Marokko, Algerije, Ivoorkust en Gambia.

Op de zeeroutes (Centrale, Oostelijke en Westelijke Mediterrane route) wordt conform het seizoenspatroon na oktober een daling van het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten verwacht.

Asielbeleid en maatregelen

Ook tijdens het derde kwartaal van 2017 bleven de afspraken uit de EU-Turkije verklaring, de barrières op de Balkan en overige grenscontroles (zowel binnen als buiten het Schengengebied) gehandhaafd. De huidige interne Schengen grenscontroles lopen nog tot november 2017. Duitsland en Frankrijk hebben aangegeven de interne Schengen grenscontroles te willen verlengen na deze einddatum.

In juli presenteerde de Europese Commissie een actieplan om Italië te steunen. In dit actieplan wordt een groot aantal onmiddellijke maatregelen voorgesteld voor de EU lidstaten, voor de Europese Commissie, voor de EU Agentschappen EASO en de Europese Grens- en kustwacht (Frontex) en voor Italië zelf. EU migratieministers verwelkomden het actieplan en erkenden de situatie op de Centraal Mediterrane Route.

De Europese Commissie presenteerde eind september 2017 het plan om de komende twee jaar 50.000 vluchtelingen legaal naar Europa te laten komen. Deelname aan het plan van de Commissie zou niet verplicht zijn voor lidstaten maar deelnemende landen krijgen financiële steun.

In het Nederlandse regeerakkoord, gepresenteerd op 10 oktober 2017, staat dat het nieuwe kabinet zich zal inzetten voor een effectief en menswaardig migratie- en integratiebeleid op nationaal en Europees niveau. Dit omvat in hoofdlijnen de aanpak van de oorzaken van vluchtelingenstromen, het verbeteren van opvang in de regio, het opvangen van vluchtelingen conform internationale verdragen en het tegengaan van irreguliere migratie.

Verwacht wordt dat grensbewaking de komende periode wederom een belangrijk beleidsonderwerp zal blijven. Ook wordt verwacht dat de Europese Commissie en de EU lidstaten zullen blijven inzetten op samenwerking met Afrikaanse landen om de grondoorzaken van migratie te beïnvloeden. Daarnaast wordt verwacht dat het bevorderen van legale migratie naar de EU aandacht zal krijgen.